

گزارش ویژه : مجتمع قضائی شهید قدوسی در یک نگاه

حقوق :: نشریه قضاوت :: دی و بهمن ۱۳۸۱ - شماره ۱۱

صفحات : از ۱۸ تا ۳۱

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/861270>

تاریخ دانلود : ۱۴۰۳/۱۱/۲۱

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

مقالات مرتبط

- طراحی و تبیین الگوی راهبردی پیشرفت شغلی زنان در سازمانهای دولتی با تأکید بر سبک زندگی اسلامی - ایرانی
- تحلیل مستندات قرآنی حیطه ی مدیریت بانوان با تأکید بر سه رویکرد اندیشه ی اجتماعی دینی
- بررسی تطور چیستی و هستی حرکت توسطیه و قطعیه در نظر ابن سینا و ملاصدرا
- مدیریت زنان
- بررسی نسبت شرور طبیعی با عدالت و حکمت خداوند در نهج البلاغه
- نقد کتاب: کیسانیه: حقیقت یا افسانه

عناوین مشابه

- گزارش ویژه (مجمع قضایی خانواده در یک نگاه): هر چه بیشتر به سوی هر چه کمتر برویم
- گزارش آماری کتاب های کودک و نوجوان منتشر شده در آذر ماه ۱۳۸۹ در یک نگاه
- گزارش آماری کتاب های کودک و نوجوان منتشر شده در خرداد ماه ۱۳۹۲ در یک نگاه
- دستاوردهای دولت در رشد قابل توجه اشتغال آفرینی مرهون اهتمام ویژه رئیس جمهور شهید است/ گزارش وزیر کار از عوامل موفقیت دولت در کاهش نرخ بیکاری
- شهید فهیمه سیاری در یک نگاه: بیقرار پرواز
- گزارش آماری کتاب های هنر منتشر شده در دی ماه ۱۳۸۸ در یک نگاه
- گزارش آماری کتاب های کودک و نوجوان منتشر شده در تیر ماه ۱۳۹۰ در یک نگاه
- گزارش آماری کتابهای هنر منتشر شد در آبان و آذر ۸۶ در یک نگاه
- گزارش آماری کتاب های کودک و نوجوان منتشر شده در اسفند ماه ۱۳۹۰ در یک نگاه
- گزارش ویژه: یک استراتژی دو اقیانوس: در جستجوی سرزمینی بدون رقیب

مجتمع قضائی

مجتمع قضائی شهید قدوسی در یک نگاه

۳- خانم شیلا فرزاد ۴- آقای مجید فتحی شیوانی ۵- خانم مژگان روزبهانی ۶- آقای علیرضا میری ۷- خانم فخری بخشی نیت.

■ احمد معصومی

رئیس دفتر کل مجتمع قضائی شهید قدوسی

قضاوت: ضمن معرفی اطلاعات خود را در مورد کار و مجتمع اعلام فرمائید؟
 حدود سی سال در قوه قضائیه و در دادسرا و دادگاه صلح و دادگاه انقلاب و دادگاه حقوقی ۲ و دادگاه حقوقی یک خدمت نموده‌ام. دارای مدرک تحصیلی لیسانس حقوق قضائی هستم و از شروع بکار مجتمع قضائی شهید قدوسی به عنوان مدیر دفتر کل این مجتمع منصوب شدم. محل مجتمع قبلاً در خیابان مطهری رویبری سلیمان خاطر بود به علت کمبود فضای ساختمان به همت و الطاف ریاست محترم کل دادگستری

- رئیس شعبه ۳۰۱ برزوسالار ۶- رئیس شعبه ۳۰۲ علیرضا صفری کوشالی ۷- رئیس شعبه ۳۰۳ غلامرضا پنج تن طوسی ۸- رئیس شعبه ۳۰۴ علی جعفری بلقیه تیموری ۹- رئیس شعبه ۳۰۵ ابوالفضل نویختی ۱۰- دادرس شعبه ۳۰۶ رحیم امان الهی ۱۱- رئیس شعبه ۳۰۷ سید یوسف موسوی ۱۲- رئیس شعبه ۳۰۸ حمید مهریزی ۱۳- رئیس شعبه ۳۰۹ رضا آروین ۱۴- رئیس شعبه ۳۱۰ رامین میرزاجانی ۱۵- رئیس شعبه ۳۱۱ حسن محمد حسینی ۱۶- رئیس شعبه ۳۱۲ حسن سیفی ۱۷- رئیس شعبه ۳۱۳ حمید پورفلاح ۱۸- رئیس شعبه ۳۱۴ کیومرث محمودی ۱۹- رئیس شعبه ۳۱۵ سید اسماعیل حیدری ۲۰- رئیس شعبه ۳۱۶ محمدعلی ماقانی و دادرسها عبارتند از آقایان ۱- حاجت اله امیدواری ۲- سید ابراهیم جوادی ۳- ابراهیم دژپسند ۴- محمد سالمی پور ۵- مهدی مهدی پور گنجی ۶- ناصر رئیس ۷- قاسم چاربنندی ۸- اسداله محمودی و قضات تحقیق عبارتند از ۱- خانم مریم محمدی نوقی زاده ۲- خانم مژده شمعی

با اجرای قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب از تاریخ ۷۶/۱/۱ دوازده شعبه از مجتمع قضائی شهید بهشتی جدا و مجتمع قضائی شهید قدوسی در منطقه ۷ شهرداری تهران تشکیل و شروع به کار نمود. این مجتمع به کلیه دعوی حقوقی و کیفری به استثنای دعوی کیفری امور جنائی و دعاوی خانوادگی رسیدگی می نمایند در حال حاضر با افزایش شعبات شانزده شعبه امور محوله را انجام می دهند و شعبات تخصصی تشکیل شده است که شش شعبه به امور حقوقی و ده شعبه به امور کیفری مشغولند.

مجموعاً قضات و کارمندان این مجتمع یکصد و بیست و چهار نفرند که از این تعداد ۳۵ نفر قاضی و بقیه کارمند هستند کادر قضائی عبارتند از آقایان ۱- سید نصر اله برهانی (سرپرست مجتمع) ۲- احمد معصومی (معاون مجتمع) ۳- حمید رضا محمد باقری (معاون ارجاع) ۴- خانم کتایون عصاره (معاون و سرپرست اجرای احکام) ۵-

گزارش ویژه

گذشته کادر اداری نیز باید دقیقاً تکمیل کرد تا مسؤولیت هر فرد مشخص و معلوم گردد.

قضاوت: وضعیت ارشاد و معاضدت

قضائی مجتمع چگونه است؟

قانون برای ارشاد و معاضدت قضائی ارزش زیادی قائل شده است ولی در این مجتمع تا دو سال پیش مسؤول ارشاد معاضدت قضائی نداشتیم که اینجانب با وجود تراکم کار امور محوله را نیز انجام می‌دادم ولی از دو سال پیش تا کنون آقای سعادت فر مسؤول دفتر ریاست محترم مجتمع با تقبل مسؤولیت امور ارشاد و معاضدت قضائی را نیز انجام می‌دهند و استدعا دارم واحدهای ارشاد و معاضدت قضائی را طبق قانون و مقررات مربوطه حمایت نمایند تا بتوانند به نحو احسن انجام وظیفه نمایند.

قضاوت: وضعیت بایگانی را کد مجتمع چگونه است؟

خوشبختانه این ساختمان استیجاری دارای زیرزمین بزرگی است و ما همان اوائل که به اینجا آمدیم با همت اداره تأسیسات دادگستری استان تهران با قفسه بندی کلیه پرونده‌های مختومه را به آنجا منتقل نمودیم و هر شعبه جایگاهی در بایگانی را کد دارد چنانچه ارباب رجوعی مراجعه نماید در حال حاضر به کار آنان رسیدگی می‌شود و اقدام قانونی توسط شعبات و اجرای احکام به عمل می‌آید هر چند قفسه بندی بایگانی طبق اصول پیشرفته نیست ولی کار مردم انجام می‌پذیرد.

در پایان بنده استدعا دارم ریاست محترم قوه قضائیه به وضع معیشتی قضات و مخصوصاً کارمندان رسیدگی بیشتری میدول دارند زیرا حجم سنگین کار در این قوه مستلزم آسایش خیال مادی و معنی است همچنین از ریاست محترم قوه قضائیه تمنا دارم کارمندانی که دارای مدرک تحصیلی لیسانس حقوق هستند از کادر اداری به کادر قضائی تبدیل و وضعیت پیدا کند زیرا با توجه به کمبود کادر قضائی این امر بسیار به نفع قوه قضائیه خواهد بود. توفیق روزافزون خدمتگزاران به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را از ایزد منان خواستارم.

■ کیومرث محمودی

مدیر شعبه ۳۱۲ مجتمع قضائی

شهید قدوسی

سوابق و تحصیلات: الف - تحصیلات:

۱- دارای لیسانس روانشناسی و علوم رفتاری با طی دوره‌های آموزشی بلند مدت در زمینه‌های مختلف آموزش بهداشت عمومی، بهداشت روانی و پیشگیری، ۲- فوق لیسانس

▲ احمد مصصومی مدیر دفتر کل مجتمع قضائی شهید قدوسی

قوه قضائیه با تحرک بیشتر نسبت به احداً آپارتمان برای قضات و کارمندانی که خانه ندارند اقدام و این مشکل بزرگ را حل نماید. موضوع بعدی عدم پرداخت وام سه میلیون تومانی کارمندان که به پوته فراموشی سپرده شد زیرا با این وام ده متر خانه نمی‌شود خریداری کرد امید است مسؤولین دلسوز و با درایت قوه قضائیه وام سه میلیون تومانی کارمندان را همانند قضات پرداخت نمایند که این امر هم رضای خالق و هم رضای مخلوق را در پی خواهد داشت.

قضاوت: مجتمع چند شعبه و چه واحدهائی دارد؟

شانزده شعبه که به امور کیفری و حقوقی رسیدگی می‌کنند ۳ شعبه اجرای احکام کیفری و یک شعبه اجرای احکام مدنی است همچنین از سال ۷۷ واحد رایانه مجتمع تجهیز گردید و به مرور با توجه به احساس نیاز شدید به کامپیوتر با همت و دلسوزی سرپرست محترم واحد رایانه قوه قضائیه و دادگستری استان تهران علاوه بر واحد ثبت پرونده‌ها در رایانه در حال حاضر امور ذی‌حسابی و ماشین نویسی و دبیرخانه این مجتمع بوسیله رایانه امور محوله را انجام می‌دهند و همین امر باعث تسریع در کارها شده است بطوری که ظرف بیست و چهار ساعت کلیه دادنامه‌ها تایپ و به شعبات تحویل می‌گردد.

قضاوت: مجتمع از لحاظ مکانی چه کمبودی دارد؟

بنده مشکلی ندارم ولی مشکل اصلی کار مردم است. ساختمان استیجاری هر چند هم خوب باشد از نظر اصول فنی و مهندسی برای مجتمع قضائی مناسب نیست زیرا هر شعبه از مجتمع می‌بایست اطاق رئیس شعبه و مدیر دفتر و منشی و مخصوصاً بایگانی و ماشین نویسی داشته باشد تا امور محوله به نحو احسن و مطلوب انجام پذیرد از این

استان تهران به خیابان مطهری کوه نور کورچه هفتم نقل مکان نمودیم. تعداد کارمندان رسمی این مجتمع ۵۲ نفر و تعداد کارمندان پیمانی ۱۸ نفر و تعداد کارمندان خدماتی ۱۹ نفر می‌باشد.

بنده وظیفه خود می‌دانم صمیمانه از معاونت محترم اداری و مالی و همچنین ریاست محترم امور اداری و سرپرست محترم تأسیسات و سرپرست محترم امور اداری مالی دادگستری استان تهران که در تجهیز و راه‌اندازی و دادن کلیه امکانات ما را یاری نمودند قدردانی نمایم. زیرا در موقع تشکیل این مجتمع ما با تعداد ۱۴ نفر قاضی و حدود چهل نفر کارمند شروع به کار نمودیم و اکنون با تعداد ۳۵ نفر قاضی و ۸۹ نفر کارمندان دفتری و خدماتی به انجام امور محوله مشغولند.

قضاوت: وضعیت رفاهی قضات و کارمندان چگونه است؟

اگر با دید کارشناسانه به موضوع نگاه کنیم باید به صراحت بگویم که قضات و کارمندان قوه قضائیه مظلوم هستند زیرا وضعیت کاری آنان به خصوص قضات برخوردار و مجازات مجربین است و به همین علت ۲۵۰ ارباب رجوع از اجرای عدالت راضی نیستند و به عناوین مختلف سعی در اخلاف کار دستگاه قضائی می‌نمایند بنابراین با توجه به مطالب معنونه و حجم سنگین و مسؤولیت فراوان قضاوت و کارمندان بگویم که از نظر رفاهی قضات و کارمندان قوه قضائیه نیز مظلوم هستند هر چند با ورود حضرت آیت‌الله شاهرودی به این قوه در طول سالهای گذشته مبالغی به قضات و کارمندان پرداخت شده است ولی با این حجم سنگین کار اداره رفاه می‌بایست کارهای بزرگتری برای قضات و کارمندان انجام دهد که به عنوان نمونه امید است اداره کل رفاه

مستلزم فرآیند جذب و گزینش نیروی کارآمد و لایق و متقی و عالم در بخش های قضائی، اداری و مدیریت و تدارکات می باشد سیمای خود را نمایان خواهد ساخت.

قضایات: با توجه به آنچه بیان شد

موقعیت ساختار کنونی چگونه می باشد؟

با تصویب قانون تشکیل دادگاههای

عمومی و انقلاب مصوب ۷۳/۴/۸۵ دادرسی

عمومی که قضات آن را دادستان و بازپرس و

دادیار (معاونین دادستان) تشکیل می دادند از

تشکیلات دادگستری حذف و اختیارات این

قضات به قضات دادگاههای عمومی تفویض

گردید لیکن از حیث تحقیقات قضائی نیز

قاضی تحقیق به وجود آمد که عملکرد

و اختیارات وی در عمل هرگز نتوانست

جایگزین دادیار تحقیق سابق و یا بازپرس

و حتی دادستان که رئیس دادرسی بود. باشد

چه اینان در عملکرد آن چنان تعامل و تأثیر و

تأثیر متقابلی داشتند که در عین رعایت سلسله

مراتب، از استقلال لازم نیز برخوردار بودند

و هر یک از اقتدار و اختیار قانونی خاص

خود برخوردار بود و اقدامات آنان موجب

تداخل و تزاخم در استقلال تصمیم هر

یک نمی شد، دادیار که معاون و یا جانشین

دادستان محسوب می شد از حقوق عمومی

جامعه به عنوان مدعی العموم نیز دفاع

می نمود و به همین جهت وکیل عمومی

محسوب می گردید اما با تصویب قانون

تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب این

عنصر وکالت عمومی ناپدید گردید و در نظام

قضائی بخلاء ایجاد شد، در قانون پیش بینی

شد که رئیس حوزه قضائی این وظایف را بر

عهده خواهد داشت که به لحاظ عدم تناسب

ظروف و مظرور این مهم جامه عمل به

خود نپوشد و در محاکمات علنی و بزرگ

در سطح ملی انتقاد محافل حقوق و قضائی

اولیا و انبیا مشهود است، جلوه گر می سازد.

این معیار در نظام حکومتی که از نهادهای

ذاتی و ضروری زندگی اجتماعی قوه قضائیه

یا به تعبیر دیگر دادگستری می باشد از جهت

تأثیر و ایدهولوژیک در نظام حقوق اسلامی

مبنای آن را کتاب و سنت و اجماع و عقل

بر پایه کل حکم به الشرع حکم به العقل

تشکیل می دهد که از قبل آن سایر نهادهای

اجتماعی و حکومتی از طریق همانندسازی و

تعدیل و تعامل و تأثیر و تأثر متقابل راه کمال

خود را خواهند پیمود.

فلذا لازمه این مهم شناخت کافی و لازم

می باشد زیرا همانطور که امام موسی کاظم

(ع) فرمود: (لا یعدل الی من یحسن العدل)

یعنی اجرای عدالت بدون شناخت و معرفت

نسبت به آن میسر نخواهد بود که در بیان

امروز این وضعیت ادراکی و شناختی را بر

اساس تمهد (تقوی) و تخصص تعبیر و تبیین

می نماییم.

قضایات: بر اساس مقدمه فوق به نظر

شما راهکار توسعه قضائی در نیل مقصود

چگونه ترسیم می شود؟

به نظر می رسد در درجه اول بایستی

سازمان و تشکیلات از معماری و طراحی

متناسبی برخوردار باشد تا وضعیت و موقعیت

مظرور در ظرف، رابطه اصولی و منطقی خود

را با استفاده از روشهای صحیح علمی حاصل

نموده و از تعادل و کارایی لازم و مؤثر

برخوردار باشد در این صورت تعیین چارت

سازمانی و تشکیلاتی و اطاقک های موجود

در آن بر اساس مقتضیات مراتب عمودی و

یا افقی در جهت ایجاد زمینه رویکرد تعامل

عادلانه در بستر شناخت و تکنولوژی علمی

از لحاظ اهمیت نقش اساسی خود را ایفا

خواهد نمود.

بنابراین مظرور و محتوا که به نوبه خود

حقوق جزا و جرم شناسی در مرحله پایان نامه
۳- فوق لیسانس حقوق خصوصی -

ب- سنوات و سوابق خدمت: کلاً ۲۸

سال شامل: دوازده سال خدمات آموزشی

و بهداشتی (غیرقضائی) که دو سال آن به

عنوان دوره خدمت وظیفه و به عنوان افسر

روانشناس در بهداری نیروی هوایی در زمینه

بهداشت روانی و مشاوره سپری گردیده

و حدود ده سال نیز در وزارت خانه های

آموزش و پرورش و بهداری و بهزیستی سابق

(بهداشت و درمان و آموزش پزشکی فعلی)

به عنوان مدرس روان شناسی مراکز تربیت

معلم، کارشناس آموزش بهداشت، کارشناس

خدمات بهداشتی و نیز مسوولیت شبکه

بهداری و بهزیستی طی شده و هم اکنون

هم عضو انجمن بهداشت ایران می باشد

و خدمات غیر قضائی فوق در شهرهای

پنذر عباس، بندر جاسک، سمنان، گرمسار و

وزراین بصورت پذیرفته است.

ب- سنوات خدمت قضائی در قوه

قضائیه: حدود ۱۶ سال در سمت های دادرس

دادگاه حقوقی ۲ مستقل، دادگاه حقوقی

مستقل ۲ شهرستان، رئیس دادگستری

شهرستان، رئیس دادگاه حقوقی یک، رئیس

دادگاه عمومی شهرستان و مراکز استان که

در شهرستان های اقلید و مرودشت و شیراز،

شهری و هم اکنون تهران تا بحال مشغول

انجام وظیفه بوده است و به علاوه به

موازات خدمت قضائی در اوقات غیر اداری

نیز به عنوان مدرس در تدریس حقوق مدنی

و حقوق تجارت و نیز تدریس روانشناسی

عمومی و روانشناسی تربیتی با دانشگاههای

آزاد اسلامی شیراز و مرودشت و مرکز تربیت

معلم این شهر همکاری و مشارکت داشته

است.

قضایات: لازمه اجرای عدالت در جنبه

قضائی آن به نظر شما چگونه است؟

به نظر اینجانب عدالت پایه و اساس

پیشرفت و ترقی و تکامل هر جامعه و مملکتی

می باشد (العدل اساس الملک) و اگر در همه

شئون اقتصادی، قضائی، سیاسی و اجتماعی

هر کشوری بمنصه ظهور و بروز درآید

بدیهی است آن جامعه سیر تعالی و ترقی

مادی و معنوی خود را خواهد پیمود این ایده

بنحو اکمل در قانون اساسی، دارای زمیندگی

و درخشندگی است که قوای سه گانه هر

یک به نوبه خود مسؤولیت اجرای آن را در

سطوح و ارکان مربوطه دارند، لیکن تجسم

عدالت عینی و زنده این امر مهم در قوه

قضائیه به نحو بارز متجلی و مبرهن می گردد

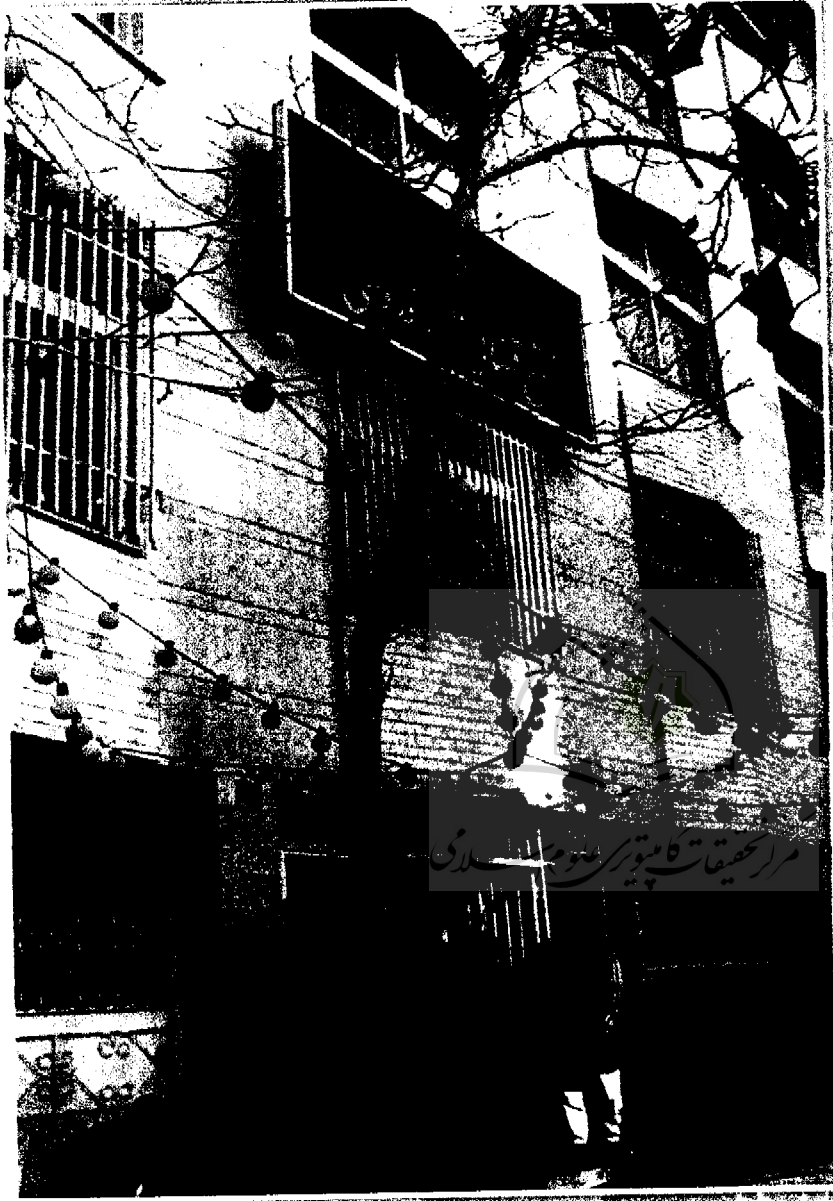
به نحوی که به عنوان شاخص و معیار و

مقیاس و یا به عبارتی دیگر قسط و میزان

چهره تابناک خود را همانطور که در سیره

▲ کیومرث محمودی رئیس شعبه ۳۱۴ مجتمع قضائی شهید قدوسی

مرحله تحقیقات مقدماتی کیفری

را برانگیخت و عملاً دادستانی کل در جنبه محاکم عمومی بدون زیر مجموعه گردید و این بخش مهم تقریباً به تعطیلی گرائید با نقد و بررسی این ساختار نظریات منبئ بر احیا و اعاده دادرسی در چهارچوب اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی غالب شد که هم اکنون می‌رود تا حیات خود را مجدداً باز یابد اما در عمل باید دید آثار آن چگونه به تدریج ظاهر خواهد شد، اینجانب شخصاً با توجه به تجارب علمی و عملی خود معتقدم تقویت و تجهیز همین دادگاههای عمومی که تقریباً جنبه تثبیت به خود گرفته است اگر از حیث پرسنل و امکانات قضائی و اداری مد نظر واقع می‌گردد از مطلوبیت و کارایی بیشتری برخوردار می‌شد زیرا اولاً موازین قضایی و شرعی در ساختار مذکور اجتماعاً محقق می‌بود، ثانیاً مردم دسترسی بیشتری به قاضی داشتند و سرعت و سهولت بیشتری فراهم می‌گشت، آنچه مسلم است رفع نیاز قضائی و اداری و تدارکاتی توأم با تربیت و تقویت ضابطین کارآمد مشکل را تا حد مطلوب مرتفع می‌ساخت و ایجاب می‌نمود که از حیث اصلاح قانون موصوف دو نکته مورد حکم و اصلاح قرار گیرد و آن این که قضات تحقیق به عنوان وکیل عمومی و به نمایندگی دادستان کل در حوزه قضائی مربوطه علاوه بر وظایف محوله فعلی وظایف دفاع از حقوق عمومی را بر عهده می‌گرفتند و در محاکم این موارد را تعقیب می‌نمودند و نتیجتاً این اختصار نیز از عداد وظایف رئیس حوزه قضائی خارج می‌گشت. در حالی که طبق ماده واحده قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۸۳، با تشکیل مجدد دادرسی قاضی تحقیق حذف و دادرسی علی‌البدل جایگزین آن گردیده است که اجرای این قانون با ظهور و بروز مجدد دادستان و بازپرس و دادیار و نحوه عملکرد و تعامل آنان در وضعیت جدید دادرسی تقریباً بازگشت به همان دادرسی سابق مبتنی بر قانون آئین دادرسی کیفری سابق است و به نظر می‌رسد سیستم قضائی ایران را که در امور کیفری مانند سیستم انگلیس و آمریکا تا حدودی به طریقه اتهامی سوق یافته بود مجدداً وارد طریقه کامل مختلط به شیوه فرانسه که در بلژیک و سویس نیز معمول می‌باشد گردیده است که این روش دارای دو مرحله (الف - تحقیقی، ب - رسیدگی نهائی) می‌باشد، در حالی که در روش اتهامی کلاً ابتکار عمل قاضی رسیدگی کننده مبتنی بر ارزیابی وضعیت متهم در طول کار در جهت صدور حکم معطوف می‌گردد و به نحو علنی با ایجاد زمینه دفاعی کامل همراه با رعایت غبطه و مصلحت بیشتر متهم با تفکر اصلاح و تربیت و اعاده تعادل

کیفر زدایی باشد، ورود به دهلیز جرم به وی تحمیل و فرصت اصل مهم پیشگیری از وقوع جرم نیست به وی از دست برود و به عبارتی دیگر با نگرش قضائی نیز در چهارچوب اقدامات مقدماتی و تحقیقی در مرحله دادرسی اصل بر برائت منطقی با موازین شرع و عرف علمی و اجتماعی به طرز منفی دستخوش دگرگونی و تزلزل گردد و نتیجه آن خواهد شد که در پیامد آن، به فکر اصلاح و درمان و مغلول در قالب طبقه بندی زندانیان و مدیریت آنان باشیم و به عبارت دیگر تا تخلیه زندان‌های متراکم مواجه باشیم که نهایتاً از

وی به وضع طبیعی شخصیتی او که نوعاً بنمار رفتاری تلقی می‌شود همراه است. به ویژه این که عمدتاً قضاوت دادرسی از جمله دادیاران را قضاوت جدیدالورود به تشکیلات قضائی تشکیل می‌دهند و شخصیت متهم اعم از این که کم و کیف نحوه برخورد در مرحله تحقیقی در سیستم مختلط به چه نحو باشد و چگونه عمل گردد می‌تواند به نحو فوق العاده در سرنوشت متهم مؤثر باشد، چه بسا با شیوه نابجا و بعلت عدم تجربه و بدون ادراک جنبه‌های روان شناختی و جرم شناختی منتهی که مستحق جرم زدایی و

حتی در مواردی قبل از صدور دستور قضائی مشکلی و مبتنی بر ساز و کار ضابطین مزبور و در این رابطه حیثه اقتدار و قلمرو دادستان در نقش مدعی العموم نیز وسیع و گسترش می‌باشد لذا این شخص مهم بایستی بر برنامه‌های بلند مدت و کوتاه مدت موضعی و مقطعی و با برنامه‌ریزیهای آموزشی و راهبردی صحیح مرتباً ضابطین فوق را تحت هدایت و ارشاد و کنترل آموزشی و رفتاری قرار دهد، و در بین آنان رده بندی ایجاد نموده و از آموزش و تعلیمات کافی و لازم برخوردار نماید و مراقبت نماید خارج از اصول و ضوابط و تعالیم مورد نظر تخطی صورت نگیرد. و با برنامه‌ریزیهای علمی و آموزشی کسانی را در حوزه قلمرو خود وارد نماید که با طی دوره‌هایی مبتنی بر معیارهای روانشناسی و جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی حقوقی قابلیت اجرای این مسؤلیت خطیر را داشته باشند و به موازات آن پلیس قضائی تخصصی را احیا و تحکیم بخشند. در مورد آقایان قضات دادسرا نیز به همین نحو مرتباً با ایجاد دوره‌ها و کارگاههای آموزشی و ارزیابی آن به نحو مقطعی و طی مدارج علمی رسمی تکمیلی اعم از فوق لیسانس و دکترا در رشته‌های مرتبط و متشابه حقوق جزا، جرم‌شناسی در رشته‌های مختلف آن و نیز روانشناسی کیفری، جامعه‌شناسی کیفری و زمینه‌هایی از این قبیل دادسرا را علمی و توانمند نماید و مرتباً بین قضات دادسرا و دادگاههای کیفری عمومی و استان تجدیدنظر نیز جلسات مشترک برقرار باشد و قضات محاکم نیز به همین نحو در جهت گسترش دانش و بینش علمی خود به عنوان نیروی محرکه عدالت وارد میدان قضای اسلامی و علمی شوند. دوره‌های تخصصی متناسب با حقوق کیفری اطفال و خانواده تشکیل شود به علاوه سازمان زندان‌ها مستقیماً زیر نظر دادستانی کل اداره شوند که در سلسله مراتب در کل کشور در قالب سیاست کیفری در قلمرو دادستان کل و در جهت نیل به اهداف عالی عدالت و بر پایه حفظ هماهنگی علمی و برنامه‌ای از بروز هر گونه تعارض بازدارنده‌ای جلوگیری شود و قضات با فرصت‌های مطالعاتی خارج از کشور بدون تبعیض و بر اساس امتحان و شایستگی کشفیات علمی جدید را بشناسند و در ایران اسلامی نیز به مصداق (قیبحون احسنه) پیاده و اجرا نمایند.

نخواهد بود.
 قضاوت؛ با توجه
 با این که در نظام
 قضائی اصلاحی
 جدید راه اندازی
 دادرهای عمومی
 در شرف اقدام
 است در جهت نیل
 به مطلوب چه
 پیشنهادی دارید؟
 این پیشنهادات
 به اختصار از این قرار
 است.

۱- با توجه به این که در قانون موصوف وفق بند ب ماده ۳ اصلاحی ریاست و نظارت بر ضابطین دادگستری از حیث وظائف محوله بر عهده دادستان است و به طور کلی پایه و بنیان هر پرونده کیفری بر اساس تصمیمات و

قضاوت؛ برای این که محاکم به معنای واقعی کلمه بتوانند دعاوی و اختلافات تراقی و پیچیده حقوقی و کیفری مردم را تسهیل و سرعت بخشند چه راه حل‌هایی پیشنهاد می‌نمایند؟
 ۱- آنچه مسلم است اولین و مهمترین راه

۱- با توجه به این که در قانون موصوف وفق بند ب ماده ۳ اصلاحی ریاست و نظارت بر ضابطین دادگستری از حیث وظائف محوله بر عهده دادستان است و به طور کلی پایه و بنیان هر پرونده کیفری بر اساس تصمیمات و

جهات مختلف اصلاحی و تربیتی و اقتصادی معقول و مقرون به صرفه

گزارش ویژه

و بستر علمی فراهم و همچنین دانشکده علوم قضائی و معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه را در جهت گسترش دوره‌های تکمیلی و نهایتاً علمی نمودن دادگستری به مقصود توسعه قضائی و پیشگیری از جرایم و بیماریهای خانمانسوز اجتماعی یاری و مساعدت نماید.

قضایوت: برای اصلاح ساختار قوه قضائیه چه پیشنهاداتی دارید؟

اولین پیشنهاد این است که با توجه به بدوش کشیدن بار سنگین عدالت که علمدار و جلودار آن در کل کشور همین قوه تلتی می‌شود، برای رفع اضطراب و دغدغه‌های مالی و معیشتی کارکنان این قوه اعم از قضات و کادر اداری آن امکانات لازم را حداقل در حد معمول و قابل قبول فراهم نمایند همه می‌دانیم که قادر متعال آنقدر سعه صدر و مناعت طبع به کل همکاران عزیز در مجموعه که همگی پاسدار عدالت قضائی می‌باشند بخشیده است که آنان با الهام از رسالت خطیر خود و پیروی از اولیای و انبیای دین و مولا علی علیه‌السلام و ریاست عالی قوه قضائیه و لوا این که در سخت‌ترین شرایط زیست هم قرار گیرند، لحظه‌ای غفلت نخواهند ورزید ولی آنچه مسلم است، کشور بحمد... قدرت مالی دارد و از کشورهای دیگر که قوه قضائیه را کلید حل مشکلات خود دانسته و نیازهای مالی و بودجه‌ای آن را در حد لازم فراهم ساخته‌اند کمتر نیست و امید است با وفاق و روح وحدت که بین قوای سه گانه عملاً حاکم خواهد بود این مشکل نیز مرتفع شود قوه قضائیه متعلق به مملکت است و سران عالی‌رتبه باید آن را دریابند. این جا ما و پناهگاه مظلومین و ستمدیدگان و حتی همان زمامداریانی است که ممکن است روزی نیاز به نظم و احقاق حق داشته باشند.

دومین پیشنهاد این است که رسانه‌های ارتباط جمعی نیز سعی در جلوه دادن جنبه‌های مثبت داشته باشند و از طرفی کسانی نسبت به مسائل قوه قضائیه و محاکم آن اظهار نظر نمایند که حداقل از تجارت و دانش آئین دادرسی مطلع باشند و اصولاً ادراک عاطفی و سطحی و کلیشه‌ای خود را به درکی عمیق و ژرف‌انگیز و دقیق بدل سازند. سومین و آخرین پیشنهاد این است که، در درون قوه قضائیه نیز به عنوان الگو و مدل و نبض اصلی کل جامعه معیارهای عدالت در روابط سازمانی و تشکیلاتی آنها به خاطر و به نفع آحاد مردم، معمول و مرعی باشد. ما همواره رهنمودهای ریاست محترم قوه قضائیه را شنیده‌ایم که از طبقه بندی و تخصصی شدن محاکم و قضات و مدیران حاکی بوده است و بر این سبیل استراتژی

اشاره شد قضات را در مقاطع تکمیلی فوق لیسانس و دکتری پوشش دهند.

قضایوت: آیا پیشگیری از وقوع جرم فقط مربوط به قوه قضائیه است؟

جواب: به نظر می‌رسد وظیفه قوه قضائیه در این خصوص بین ده الی پانزده درصد تقریباً بیشتر نباشد. زیرا آنچه مسلم است امر پیشگیری مستلزم تحقیق و پژوهش و برنامه ریزی علمی و عملی می‌باشد و این میسر نمی‌شود مگر از طریق تعاون و همکاری و هماهنگی قوای دیگر مجریه و مقننه، همه می‌دانیم که در سال جاری مسئله بودجه قوه قضائیه مطرح و در رسانه‌ها نیز منعکس شد و حرف اصلی این بود که استقلال قوه قضائیه ضرورتاً استقلال مالی و بودجه‌ای را اقتضا می‌نماید و حتی مطرح شد که برابر تعرفه قانونی این قوه عظیم مجری عدالت نیز به نحو اکمل برخوردار نبوده است، بنابراین همان ده الی پانزده درصدی هم که در جهت پیشگیری از وقوع جرم جزء وظایف قوه قضائیه است اگر با تخصیص اعتبارات همراه نباشد ممکن است محقق نگردد.

فی‌المثل وزارت بهداشت و درمان سیاستگذار و مجری پیشگیری از بیماریهای واگیر و غیرواگیر در کشور می‌باشد، همین وزارت نیز اگر سایر وزارتخانه‌ها و سازمانها از قبیل وزارت امور اقتصادی و دارائی، آموزش و پرورش، برنامه و بودجه، و حتی سازمانهای بین‌المللی مثل سازمان جهانی بهداشت (WHO) و غیره با آن همکاری و هماهنگی نداشته باشند طبعاً موفق نخواهد بود به نظر می‌رسد این وزارت نیز در حد همان ۱۰ الی ۱۵ درصد توان پیشرفت داشته باشد امروز پاره‌ای جرایم و بیماریها مثل اعتیاد به مواد مخدر و ایدز بین مراجع مختلف مثل قوه قضائیه، وزارتخانه‌های بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، علوم و تحقیقات و فن آوری، وزارت کشور، وزارت امور خارجه، اقتصاد و دارائی و سازمانهای بین‌المللی به نحو شانور و گسترده جنبه مشترک و لاینفک به خود گرفته است که بدون هماهنگی و همبستگی هدف غایی که پیشگیری و تأمین سلامت و امنیت و عدالت می‌باشد حاصل نخواهد گشت. لذا کاملاً واضح است که کلیه قوا و سازمانهای دولتی و ملی و بین‌المللی و حتی بخشهای خصوصی بایستی به عنوان یک برنامه جهادی استراتژیک سهم و نقش ملی و بین‌المللی خود را ایفا نمایند. بودجه لازم را که در کل نظام اقتصاد ملی بازده مثبت خواهد داشت تأمین و همکاریهای لازم را مبذول دارند و به ویژه وزارت علوم به عنوان بازی توانمند، تسهیلات و مجوزهای علمی و آموزشی لازم را برای ایجاد زمینه

حل که توسعه و تمسیم قضائی نیز متکی به آن می‌باشد امر آموزش و ایجاد تسهیلات در این مورد است فقه و حقوق در نظام قضائی ما کلاً تافته زدل و بافته زجان می‌باشند و آتقدر تار و پود منسجم ذاتی به هم پیوسته‌ای دارند که تصور هر یک بدون دیگری امری اجتناب‌ناپذیر خواهد بود به نظر می‌رسد بهترین و مستعدترین مقوله‌ای که به عنوان شاخص، همکاری بین حوزه و دانشگاه را می‌طلبد (نظیر دانشگاه امام صادق(ع) مدرسه شهید مطهری، دانشگاه مفید و دانشگاه آستان قدس رضوی) مبتنی بر ارتقا سطحی علمی و آموزشی کار در دادگستری به ویژه قضات، حول محور فوق باشد دانشکده‌های حقوق دانشگاههای بزرگ و ما در، نظیر دانشگاه تهران و دانشگاه شهید بهشتی و نیز دانشکده علوم قضائی و خدمات اداری دادگستری ضرورتاً ایجاب می‌نماید به تربیت حقوقدان و قاضی برجسته و دانشمند بپردازند امروزه در مقطع کارشناسی دانشگاههای دولتی و خصوصی از عهده این امر بر می‌آیند، بهتر است قضات از بین فارغ التحصیلان حوزه و دانشگاه از طریق مسابقه و آزمون گزینش شوند پس از جذب با برنامه ریزی و حمایت معاونت آموزش و تحقیقات برای طی تحصیلات تکمیلی در مراکز مذکور مرتباً تحصیلات خود را در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا تکمیل نمایند تا دستگاه قضائی از قضات عالم و دانشمند بهره‌مند گردد.

چند سال پیش وزیر محترم دادگستری در مصاحبه با یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار فرموده بودند به زودی دوره تخصصی جرم‌شناسی و روانشناسی خواهد شد، در دانشکده علوم قضائی تأسیس خواهد شد، در حالی که پس از گذشت چندین سال تاکنون این مقصود حاصل نگردیده است از لحاظ بنیادی و اقتصادی و حتی عدالت اجتماعی انصاف نیست که هر سال عده کثیری فارغ التحصیل فقه و حقوق دوره کارشناسی داشته باشیم و حق انتخاب خود را از دست بدیم و از طرف دیگر با هزینه سنگین تحصیل حاصل را فزونی بخشیم، بهترین و اصولی‌ترین راه این است که از امکانات و پتانسیل دانشکده علوم قضائی برای دوره‌های آکادمیک بلند مدت تکمیلی کارشناسی ارشد و دکترا ویژه قضات استفاده گردد تا اولاً هم دانشکده علوم قضائی و خدمات اداری فعالیت کیفی فزونیابد و ثانیاً بنیه علمی قوه قضائیه کشور به عنوان شاخص سرنوشت ساز به نحو روز افزون تقویت گردد و در سطح کارشناسی از فارغ التحصیلان دانشگاههای معمولی استفاده شود و دانشکده‌های حقوق دولتی تهران و دانشکده علوم قضائی همانطور که

نمی توان تمام آنها را تشریح کرد ولی به طور خلاصه به شرح زیر می باشد.

۱- عریضه نویسان، عرضحالی که ابتدا عریض نویسان تقریر می نمایند سنگ بنای بسیاری از پرونده های دادگستری است در موارد زیادی مشاهده گردیده عدم تقریر صحیح شکوائیه و دادخواست موجب تشکیل پرونده های سرگردان در دادگستری شده که بعضاً سالها به طول می انجامد، استفاده از کارمندان باتجربه و خیره و ساماندهی عریضه نویسان به حل این مشکل کمک می نماید.

۲- حجم بسیار زیاد کار و تراکم بیش از حد پرونده و عدم تناسب نیروی انسانی و منابع و مادی با آن؛

تعداد قاضی و کارمند و امکانات مادی و اداری هیچ تناسبی با تعداد پرونده و کثرت مراجعات به دادگستری ندارد. در این شرایط چنانچه قاضی قضاوت را واجب و وظیفه خویش نداند و علاقمند به قضاوت نبوده بر این اعتقاد نباشد که قاضی باید خود را وقف حل مشکلات مردم و خدمت خلق خدا کند کار کردن در این وضعیت و با این مسؤولیت سنگین کار دشواری است. در صورتی در این جهت فکری اندیشیده شود مقداری از مشکل خواهد شد.

۳- عدم آشنائی ضابطین دادگستری به موازین قضائی و مقررات قانونی؛ نیز از موجبات اطلاع دادرسی است. که خیل عظیم پرونده های کیفری به علت کمبود وقت، جهت انجام و تکمیل تحقیقات به کلانتریها اعاده می گردد ضابطین محترم عموماً آشنائی کافی و لازم با موازین قضائی ندارند و بعضی وقتها نیز سربازان وظیفه نسبت به انجام تحقیق اقدام می نمایند که هیچ آشنائی با مسائل قضائی ندارد. آموزش ضابطین و تشکیل پلیس قضائی به این امر کمک زیادی می کند و انشاء... با آمدن دادرسی و تشکیل واحد تحقیق این معضل برطرف گردد.

۴- تأخیر در ابلاغ و نحوه ابلاغ اوراق قضائی نیز از موجبات اطلاع دادرسی است؛ در بیست درصد موارد تأخیر در ابلاغ و نحوه ابلاغ اوراق قضائی باعث تأخیر در صدور حکم و یا اجرای حکم صادره می گردد، هر چند در دادگستری تهران تشکیل اداره ابلاغ کمک بسیاری به این موضوع نموده ولی هنوز نواقصی وجود دارد که باید چاره اندیشی گردد.

۵- مجهز نبودن دادگستری و دادگاهها به سیستم رایانه و پست الکترونیکی نیز از موارد اطلاع دادرسی است.

۶- تأخیر در اعلام نظریه توسط کارشناسان دادگستری نیز در پنج درصد

از پرسنل اعم از قضات شریف و کارکنان محترم بخشهای اداری دیگر تعیین و هر کس به نحو عادلانه جایگاه و موقعیت خود را احراز نماید.

تا از این طریق گامی بلند در جهت توسعه عدالت قضائی برداشته شود. ثانیاً در زمینه فرصتهای مطالعاتی اعزام به خارج از کشور و یا عضویت قاضی در کمیسیونهای مختلفی که در شهرداریهای، سازمان ثبت، اقتصادی و دارایی و مراجع دیگر تشکیل می گردد و یا استفاده از خانه های سازمانی توجه کافی و لازم مبذول گردد.

مازیاران چشم یاری داشتیم
خود غلط بود آنچه می پنداشتیم
تا درخت دوستی کی بردهد
حالیار فیتیم و تخمی کاشتیم

رحیم امان اللهی
دادرسی دادگاه عمومی تهران و
مقصودی شعبه ۳۰۶ مجتمع قضائی
شهید قدوسی

متولد سال ۱۳۲۷ - دارای لیسانس حقوق قضائی از دانشکده علوم قضائی می باشد و از سال ۱۳۷۵ وارد کادر قضائی شده است و تاکنون به عنوان قاضی تحقیق و دادرسی دادگستری کرج - دادرسی دادگاه عمومی تهران و مقصدی شعبه ۳۰۶ مجتمع قضائی شهید قدوسی فعالیت نموده است.

قضاوت، موجبات اطلاع دادرسی در جریان رسیدگی محاکم چه می باشد؟

مسائلی که موجبات اطلاع رسیدگی و چالشهای دادرسی به وجود می آورند به نظر زیاد هستند که در فرصت کم و بایک مصاحبه

خود را به عنوان گامی بلند در جهت اصلاح و توسعه قضائی ملحوظ داشته ایم ولی عملاً می بینیم تاکنون این اهداف تحقق نیافته است، عده ای هستند که دارای ابلاغ قضائی می باشند ولی در زمینه های امور اداری مشغولند، و قضائی هم که با دل و جان وجود خود را وقف کار و مسؤولیتهای قضائی که در واقع محور اصلی قوه قضائیه است نموده اند، عمدتاً دارای سمت یک نواختی بوده و با یک معیار معین و مشخصی صعود و ارتقا نمی یابند. مثلاً در نظام محاکم عمود اصولاً دو سمت اصلی رئیس و دادرسی علی البدل وجود دارد، ملاحظه می شود آقایان قضات تحقیق پس از طی زمانی نه چندان طولانی دادرسی می شوند و سپس در همین حد فاصله زمانی رئیس شعبه دادگاه عمومی می گردد لیکن رؤسای شعب علیرغم گذشت سالیان متمادی در همین سمت باقی می مانند و در جا می زنند و مجالی برای تحول و تکامل که از حیث انگیزه لازمه پویائی و تحرک سازمانی در چهارچوب اصول مدیریت است، نمی یابند.

به عبارتی دیگر عده ای با مناعت طبع و توانمندیها و صلاحیتهای علمی و عملی خود ممکن است تا آخر خدمت گمنام باقی بمانند ولی برخی دیگر به سهولت و راحتی سایر مدارج و پلکان و ترقی را با وجود آن که استحقاقتشان نیز کمتر است می پیمایند و یا همانطور که بیان شد برخی ابلاغ قضائی دارند ولی کارشان در زمینه امور اداری و مسائل دیگری از این قبیل می باشد و یا در سمتهای قضائی سهلتری گمارده می شوند، بنابراین پیشنهاد می شود بر اساس معیار به نحو عادلانه جایگاه استحقاقی هر یک

چالش‌های دستگاه قضائی است.

۶- مشکل و چالش دیگر عدم رعایت شایسته سالاری به نحو احسن می‌باشد. من نمی‌گویم شایسته سالاری رعایت نمی‌باشد بلکه الحمدا... اکثریت قریب به اتفاق دستگاه قضائی افراد شایسته و لایق هستند ولی برای حل معضلات و چالش‌های دستگاه‌های قضائی باید مدیران شایسته‌تر و قوی‌تری که در گوشه و کنار دستگاه قضائی کشور وجود دارند، شناسائی و از وجود آنان استفاده گردد تا بخشی از چالش‌ها مرتفع گردد زیرا هر چه مدیران شایسته‌تر و مقتدرتر باشند به همان میزان در کاهش چالش‌ها نقش دارند در حال حاضر معمولاً کسی وارد سیستم مدیریتی می‌گردد گاهی اوقات تا آخر خدمت در ستادی قرار می‌گردد و هیچ تغییری نمی‌کند به طور مثال در انتخاب رؤسای شعب و مدیران دفاتر باید دقت و تحقیق شود افراد و قضات و کارمندان به تناسب وضعیت شعبه اعم از حقوقی و کیفری و نوع پرونده‌های سنگین و سبک انتخاب می‌گردند تا بخشی مشکلات از این جهت مرتفع گردد.

۷- عدم اجرای پیشگیری از وقوع جرم؛ یکی از وظایف دستگاه قضائی پیشگیری از وقوع جرم است به هر میزان دستگاه قضائی در پیشگیری از وقوع جرم موفق باشد به همان اندازه یکی از چالش‌های قوه قضائیه از میان برداشته می‌شود.

قضات؛ نظر شما در ارتباط با موضوع احیاً دادسراها چیست؟

پاسخ: هر چند چالش‌های دستگاه قضائی و موانع و اطاله دادرسی برطرف نشوند پیش‌بینی می‌گردد آمدن دادسراها هم مؤثر نخواهد بود و شاید در بعضی موارد چالش‌ها زیاد هم بشود. اما احیاً دادسراها را به فال نیک می‌گیریم و فواید و مزایای آن را مشروحاً بیان می‌کنم:

۱- تخصصی شدن انجام و تکمیل تحقیقات که به نوبه خود باعث ایجاد عدالت و امنیت و احقاق حق خواهد شد، انجام تحقیقات توسط دادیار و بازپرس و با نظارت دادستان.

۲- کیفیت کار و کیفیت پرونده افزایش خواهد یافت و قضات کم تجربه و جوان با انجام کار در دادسرا، تجربیات ارزشمند و آموخته‌های قضائی با ارزشی برای کار در دادگاهها و محاکم بالاتر به دست می‌آورند و به تبع تشکیل دادسراها کار محاکم عمومی نیز اعم از کیفری و حقوقی تخصصی خواهد شد.

۳- با آمدن دادسرا قاضی از ایفا دو نقش یکی نقش جمع‌آوری دلایل و تکمیل تحقیق و دیگری نقش رعایت بی‌طرفی کامل و انجام محاکمه، محروم می‌گردد.

۲- نداشتن آشنائی کافی مردم نسبت به مقررات قانونی و حقوق خویش؛ نیز از چالش‌های دستگاه قضائی است، هر چه مردم عالم‌تر به قوانین و حقوق قانونی و راهکارهای قانونی باشند دستگاه قضائی به اهداف خود بیشتر نائل آمده و امر دادرسی در دادگاه آسان می‌شود.

آموزش مردم از طریق بسیج رسانه‌ها و مطبوعات در این جهت و افزایش آگاهی قضائی مردم مؤثر است.

۳- عدم اعتماد مردم نسبت به دستگاه قضائی از جمله معضلات دستگاه قضائی کشور است واقع امر این است مردم نسبت به دستگاه قضائی خوشبین نیستند علت این از یک طرف عدم آشنائی کافی مردم به موازین قضائی و حقوقی و عدم استفاده آنان از وکلای دادگستری و از طرف دیگر شانتاژهای تبلیغاتی و سمپاشی علیه قوه قضائیه و تضعیف آن از سوی قوای دیگر و دستگاه‌های دولتی است و نیز عمل کرد دستگاه قضائی با امکانات اندک و موجود می‌باشد.

۴- نبود و عدم تصویب قوانین و مقررات متناسب با زمان و نیز گاهی تعدد قوانین هم عرض و متعارض نیز از چالش‌های دستگاه قضائی است، با کار کارشناسی دقیق و ارائه لوایح قضائی جهت کمبود خلاءهای قانونی و حل معضلات می‌توان بسیاری چالش‌ها از جمله عناوین جرم‌ها را کاهش و مسئله زندان و زندانیان را حل نمود.

۵- مجهز نبودن دستگاه قضائی به سیستم الکترونیکی و رایانه از جمله رایانه و اینترنت و پست الکترونیکی و کمبود نیروی انسانی و منابع و امکانات مادی و عدم تناسب حقوق و مزایای کارکنان دستگاه قضائی با میزان و حجم کار و مسؤولیت آنان نیز از جمله

پرونده از موارد تطویل در رسیدگی است، هماهنگی مسؤلیت قضائی با کانون کارشناسان و اتخاذ تدابیری در این خصوص مؤثر است.

۷- تأخیر در ارسال پاسخ استعلامات دادگاه از سوی مراجعی مانند اداره ثبت اسناد و املاک شهرداریها و بانکها و ادارات و غیر نیز در شش، هفت درصد پرونده از موارد تأخیر در صدور حکم است.

قضات؛ به نظر شما چالش‌های دستگاه قضائی کشور چه چیزهایی می‌باشد؟
بدو عرض کنم اهداف اصلی قوه قضائیه ۱- ایجاد عدالت و امنیت ۲- احقاق حق و رفع مظلمات و فصل خصومت ۳- تأمین حقوق عامه و حقوق و آزادیهای فردی افراد جامعه است. و دستگاه قضائی کشور به هر میزان تلاش نماید و چالش‌ها و مشکلات پیش روی خود را از بین ببرد به همان میزان در تحقق اهداف مذکور موفق خواهد بود، چالش‌های عبارتند از:

۱- تضعیف قوه قضائیه از سوی قوای دیگر و نهادهای دولتی از جمله چالش‌های دستگاه قضائی در عصر حاضر است، در این روزگار به علت مسائل سیاسی و حزبی، قوای دیگر و احزاب در تضعیف دستگاه قضائی کشور همت گمارده‌اند تا در اثر تضعیف قوه قضائیه به اهداف سیاسی خویش نائل آیند به طوری که هر حکمی که از سوی دادگاه در ارتباط با اربابان حکومت و احزاب صادر می‌گردد، مورد بی‌اعتنائی قرار گرفته و سیاسی جلوه داده می‌شود، در این میان احیاً اقتدار دستگاه قضائی و شأن دادگاه و قاضی و عمل به مرقانون و اطلاع رسانی به موقع و مؤثر مطابق مقررات به مردم و آگاهی مردم نسبت به عملکرد دستگاه قضائی به حل این معضل کمک می‌نماید.

۴- خلاء و وجود دادستان بر پیگیری امور حسبی و جرایمی که جنبه عمدی دارند و نظم جامعه را به هم می‌زنند، برمی‌گردد.

۵- با احیا و تشکیل دادرسی محاکم عمومی با فراغت کامل و با فرصت و دقت بیشتر نسبت به انجام رسیدگی ماهیتی پرونده و احقاق حق اقدام خواهند نمود.

در خاتمه از تمامی مسؤولین که دارند زحمت می‌کشند به ویژه از دست‌اندرکاران مجله قضاوت و از جناب‌عالی (آقای لاریجانی) که این فرصت را در اختیار اینجانب قرار داده تا با مسؤولین محترم و همکاران از طریق مجله صحبت کنیم تشکر و قدردانی می‌گردد. و دعا می‌کنم تا خداوند همه ما را در تأمین عدالت و خدمت به مردم و احقاق حق یاری نماید و با تعجیل در ظهور حضرت ولیعصر (عج) جهان را پر از عدل و داد نماید.

■ سید حسن سیف
رئیس شعبه ۳۱۲ مجتمع قضائی شهید قدوسی

▲ سید حسن سیف رئیس شعبه ۳۱۲ مجتمع قضائی شهید قدوسی

که بعضاً در رد مستاجر است فاقد دو امضا شاهد است که اغلب مورد توجه قرار نمی‌گیرد یا نواقصی دیگر که عملاً قانون را با مشکل کاربردی مواجه ساخته است از طرفی تسری دادن این قانون به اماکن تجاری در وضیعت موجود مخصوصاً در شهرهای بزرگ و مراکز استان موجب تضییع حقوق مستاجر گردیده طبع کار اماکن تجاری را در نظر بگیرید اکثراً برای بکار افتادن یک کسب و کار شاهد ۷۰٪ هزینه تبلیغات گردد قانون موجر و مستاجر مصوب ۱۳۵۶ را با دقت مطالعه کنید، عرف و عادت تنظیم قراردادهای استیجاری اماکن تجاری با قانون فوق الذکر سازگاری ندارد زمانی که یک باب مغازه برای مدت یکسال به اجاره واگذار می‌شود این مدت صرفاً صرف آماده سازی محل کسب و تبلیغات و تدارک رونق دادن به وضع شغلی و دست و پا کردن مشتری خواهد شد به محض انقضای مدت ظرف یک هفته به استناد قانون موجر و مستاجر ۱۳۷۶ به سهولت تخلیه خواهد شد.

در این قانون آمده است چنانچه مبلغی به عنوان ودیعه یا قرض الحسنه و یا تضمین و یا سند تعهد آور و مشابه آن از از مستاجر موجر دریافت نموده باشد تخلیه و تحویل مورد اجاره به موجر موقوف به استرداد سند یا وجه مذکور به مستاجر می‌باشد چنانچه موجر مدعی ورود خسارت به عین مستاجره از ناحیه مستاجر و یا عدم پرداخت مال الاجاره یا بدهی بابت قبوض تلفن، آب، برق، گاز مصرفی بوده و متقاضی جبران خسارت وارده و یا پرداخت بدهی های مزبور از محل وجوه یاد شده باشد مبلغ تودیهی در دایره اجرا سپرده شده دایره اجرا از تسلیم وجه یا سند به مستاجر به همان میزان خودداری پس از صدور رای دادگاه و کسر مطالبات موجر اقدام به رد آن به مستاجر خواهد شد حقوق مکاتبه مستاجر شکل کنونی ضایع و موجب از بین رفتن سرمایه و سرخوردگی خواهد شد حقیقت این است که بین اماکن مسکونی و تجاری قانون گذار بایستی فرق بگذارد و این قسمت را از اشمول قانون فوق الذکر خارج نماید موجر یا مالک معمولاً بیشتر از یکسال حاضر به انعقاد عقد اجاره نیست یعنی میزان اجاره و اخذ ودیعه با تضمین و غیره یا اراده موجر است پس از انعقاد عقد اجاره مدت یکسال مورد اجاره را پس از آماده کردن بایستی در اختیار موجر قرار دهد پیش پرداخت هم منوط به میزان شرافت موجر می‌باشد در ماده ۶ قانون مذکور

و شرایط مقرر بین موجر و مستاجر دارد این قانون در پی مقررات قانون موجر و مستاجر مصوب ۱۳۶۲ و قانون مدنی به وجود آمد تا حدی در مورد اماکن مسکونی مؤثر واقع شد به خلاصه اینکه پس از انقضای مدت اجاره چنانچه دو نفر شاهد ذیل قرار داد استیجاری را امضا نمایند ظرف یک هفته از طریق محاکم عمومی چنانچه قرارداد عادی باشد مورد اجاره تخلیه خواهد شد و در صورتی که قرار داد رسمی باشد و از طریق دفاتر اسناد رسمی تنظیم شده باشد از طریق اجرای ثبت منطقه عین مستاجره در مقابل پرداخت ودیعه تخلیه و در اختیار موجر قرار خواهد گرفت این مقررات باعث گردید که طرفین آگاهی به موضوع پیدا نموده پس از انقضای مدت سردرگمی را برطرف نمود لیکن فراموش نکنید که اجبار و اکراه و اضطراب همیشه برای مستاجر متصور است اغلب موجر نیست مدت اجاره را بیش از یکسال تنظیم نماید پس از انقضای مدت ریش و قیچی در ید موجر است تا از اراده خود را به مستاجر تحمیل کند تصویب قانون باید جامع و مانع باشد به نظر می‌رسد که این قانون عجلانه و دور از واقعیات تصویب گردید بعضاً در عمل مشاهده شد موجر جهت فرار از مقررات داور و اطاله آن در نسخه اول قرارداد که به دادگاه ارائه می‌دهد دارای دو نفر شهود و امضا نموده لیکن در نسخه دوم

متولد سال ۱۳۲۷ بوده و دارای لیسانس حقوق قضائی از دانشگاه تهران از سال ۱۳۵۴ شروع به کار قضائی نموده است و در طی ۲۷ سال خدمت قضائی در مشاغل متعددی به عنوان رئیس شعبات حقوقی - کیفری فعالیت نموده است. در حال حاضر رئیس شعبه ۳۱۲ دادگاه عمومی تهران مستقر در مجتمع قضائی شهید قدوسی می‌باشد.

قضاوت: قانون روابط موجر و مستاجر مصوب سال ۱۳۷۶ با چه کاستی هایی روبرو است؟
قانون موجر و مستاجر مصوب ۱۳۷۶ که از تاریخ ۷/۱۲/۷۶ قانون لازم الاجرا گردید ظاهراً تصویب این قانون در پی چالش کمبود مسکن و بر مبنای مقررات شرعی تصویب گردیده با نگرشی به به این موضوع که پس از انقضای مدت اجاره مستاجر بایستی با اذن موجر در عین مستاجره به تصرفات خود ادامه دهد در صورت عدم رضایت موجر پس از انقطاع عقد اجاره تصرفات بدون رضایت در حکم غضب می‌باشد این قانون در ۱۳ ماده به تصویب رسیده کلیه اماکن اعم از مسکونی، تجاری محل کسب و پیشه، اماکن آموزشی، خوابگاههای دانشجویی و ساختمانهای دولتی و نظایر آن که با قرارداد رسمی یا عادی منعقد می‌شود تابع مقررات قانون مدنی و مقررات مندرج در این قانون

این طبق نگردیده به نحوی که دیگر رشد و فعالی از این طبقه سلب و جملگی خواستار تغییر وضعیت و ورودی در کادر قضائی صرفاً برای دریافت حقوق بیشتر شده‌اند مسئولین توجه بفرمائید تنها با ترتیب قضات امور جاری حل و فصل نخواهد شد عنایت خاص در وضعیت ایجاب می‌نماید که در این قشر ایجاد انگیزه شود و بنده شخصاً اعتقاد دارم که ۵۰٪ امر حقوقی محاکم و درصدی از امور کیفری توسط پرسنل اداری رفق و ففق می‌گردد پس تبعیض چرا هرگز این طبقه را بعد از انقلاب جدی تلقی نکرده‌اند اگر امتیازی به قصد قربت برای قضات در نظر گرفته می‌شود چرا؟ برای کارمند کمتر یا چرا نه چندین برابر توان از این کادر انتظار داریم لیکن بدر دل کارمندان توجه نشده پیشنهاد می‌گردد فاصله تبعیض را قدری کم کنید پیشنهاد می‌گردد حداقل ستونی در نشریه داخلی قوه قضائیه با مجلات دیگر برای بازگردن نسلبات کارمندان اختصاص داده شود تا مسائل خود را شفاف و دور از هر گونه هیاهو بدون هر گونه دغدغه خاطر بین فرمایند از طرفی وضع معینی این طبقه اسف بار است در ساعات غیر اداری مشغول مشاغل دیگری هستند که لطمه به کار اصلی خواهد شد و در صورت بروز مسائل ناهنجار مطمئناً ناشی از عوارض اقتصادی باشد که به راحتی قابل درمان است فاصله را کم کنید به وضعیت حقوقی این طبقه توجه بفرمائید تا انگیزه ایجاد گردد، ساماندهی به آموزش کارد اداری بسیار ساده و بدون بار مالی است کفایت از مدیران دفاتر مجرب و قضات با تجربه می‌توان استفاده کرد تکمیل کادر اداری که شرح وظایف خود آگاه باشند موجب پیشرفت کار خواهد شد اعطای لیست اداری صرفاً بر مبنای شایستگی شخصی صورت پذیرد نتیجتاً از اعم واجبات توجه به وضع معیشتی و رفع تبعیضات و عنایت به آموزش این طبقه زحمتکش می‌باشد.

■ سید نصرالله برهانی سرپرست مجتمع قضایی شهید قدوسی

تحصیلات حوزوی خود را تا سطح خارج فقه و اصول در نجف اشرف و قم گذرانده است و دارای لیسانس حقوق از مدرسه عالی قضایی بوده از سال ۱۳۶۲ شروع به کار قضایی نمود و در سمت های رئیس محاکم عمومی شعب ۱۳۳ و ۱۳۲ کیفری یک تهران - رئیس دادگاه حقوقی یک شهری - رئیس دادگستری شهرری - معاون رئیس کل دادگستری استان تهران و سرپرست مجتمع قضایی صادقیه تهران - فعالیت نموده است و در حال حاضر به عنوان معاون رئیس

هم با این بار علمی که در کادر قضائی موجود است کادر اداری سابق را بالا حق مقایسه کنید تفاوت از زمین تا آسمان احراز پست مدیریت تابع شرایط و ضوابطی بود که در حال حاضر حداقل در محاکم عمومی وجود خارجی ندارد کدامین شعبه بدوی است که یک منشی آگاه به وظایف خود داشته در یک برهه از زمان از سرمایه گذاری روی کادر اداری غفلت شد، بنابر علل و جهاتی که بر همگان روشن است نتیجه چه شد یک مدیر دفتر امر کیفری را آوردند برای امر حقوقی و یک مدیر دفتر حقوقی را پست مدیر دفتری کیفری دادند نتیجه چه شد ملاحظه کنید دستگاه قضائی مجبور شد مجدداً دادرسی را احیا کند بنابر جهاتی به نظر اینجانب یکی از علل آن مهم ریختگی کادر اداری بود. صرف تکمیل کادر قضائی مشکل گشا نیست یک همکار قضائی که ابتدا به ساکن با پست قضا مشغول خدمت می‌گردد در صورت ضعف پرسنل اداری نتیجه‌ای حاصل نخواهد شد آقایان به خاطر دارند در زمانی نه چندان دور، دوره آموزش قضات در سال قسمت اعظم آموزش را در دفتر محاکم سپری می‌کردند تا به رزم و راز امور دفتری آگاه باشند کادر قضائی فعلی در این خصوص آموزشی ندارد دادگستری از مدیران ورزیده و کارمندان با تجربه تازه نفس تهی گردیده در حین تغییر تشکیلات جدید نیروی عظیمی را به محاکم تجدیدنظر و دیوان و مراکز دیگر منتقل کادر جایگزین نیز نتوان آن را داشت مزید بر علت گردید که چندین وظیفه را به عهده یک نفر گذاشتن کیفیت آموزش قضات نیز مزید بر علت گردید به دور از هر گونه شمار باید گفت پرسنل اداری با زوری توانمند دادگستری هستند مطمئن باشید در صورت بالا بودن بازدهی یک شعبه درصد بالایی از آن مدیون زحمات کادر دفتری می‌باشد شما یک کارمند دادگستری در محاکم را تا حال دیده‌اید که در روز قادر به ده دقیقه استراحت جهت خوردن یک لقمه نان داشته باشد لطفاً با ادارات دیگر به صورت آماري مقایسه کنید با کمال تأسف و تأثر باید گفت کمتر توجه به این قشر زحمتکش شده جای بسیاری از کارمندان ورزیده اعم از منشی و پایگان و ثبات و مدیر و غیر به معنی خاص کلمه در دادگستری خالی است حتی اینجانب عقیده دارم مستخدم خیره محاکم نیز آموزش خاص خود را دارد که غفلت گردیده یک مستخدم که به لحاظ کمی حقوق قراردادی یا روزمزد بودن مجبور است غیر ساعت اداری تا آخر شب مشغول کار باشد بازدهی این موجود را تصور کنید شان این طبقه انصافاً نادیده گرفته شده توجه‌ای به مسائل مادی و معنوی کادر اداری و افزایش حقوق

فصلی به عنوان سرفقلى اختصاص داده شده به خلاصه اینکه شرکاه مالک ملک تجاری خود را به اجاره واگذار نماید می‌تواند مبلغی را تحت عنوان سرفقلى از مستأجر دریافت نماید که در حین تخلیه مستأجر حق مطالبه سرفقلى به قیمت عادله روز خواهد شد اولاً کدام مالک است که در حین تنظیم قرارداد استیجاری بجای ودیعه یا فرض الحسنه کلمه سرفقلى را قید نماید از تاریخ تصویب این قانون تا کنون هرگز مشاهده نشده مگر از روی عدم اطلاع ثانیاً در ظرف مدت یکسال که معمولاً بیش از یک سال که معمولاً موجر بیش از یکسال حاضر به انعقاد عقد اجاره نیست چه میزان حق سرفقلى نصیب مستأجر خواهد شد به میزان هزینه‌های مصرف شده یا بیشتر جواب را از مستأجرین سؤال بفرمائید نتیجه چه خواهد شد اجاره بهای ماهیانه سرسام آور را بالا رفته ودیعه مأخوذه غیر قابل تصور عدالت اجتماعی و سیاست قانونگذاری ایجاب می‌نماید که در این زمینه قانونگذار تجدینظر نموده امکان تجاری را از مشمول این قانون خارج و کماکان مشمول مقررات قانون موجر و مستأجر مصوب ۱۳۵۶ نماید.

تفاوت: چه پیشنهادی برای اداره امور دادگستری دارید؟

در یک مجتمع قضائی حل و فصل دعاوی در عین حال که هر کس مسؤول اعمال خود می‌باشد کاری گروهی و جمعی می‌باشد از سرایدار نگهبان گرفته تا بالا ضعف در یک قسمت اثر نامطلوبی در سایر قسمت‌های دیگر خواهد گذاشت تربیت قاضی یک روی سکه است روی دیگر پرسنل اداری می‌باشد طبع کار در دادگستری حقاً با ادارات و سازمانهای دیگر حقاً تفاوت دارد تا ملزومات کافی برای یک قاضی فراهم نباشد قادر به انجام وظیفه نیست متأسفانه به کادر اداری دادگستری کمتر توجه شده و تخصص مشاغل اداری نادیده گرفته شد یک مقایسه ساده بین کادر اداری سابق و فعلی بفرمائید در یک برهه از زمان اکثرأ از افرادی روزمزد و قراردادی بنابر سفارشات آنچنانی بدون داشتن تخصص وارد محاکم گردیدند لا علاج توسعه محاکم و تشکیل محاکم گوناگون، محاکم را حداقل، محاکم بدوی را از کادر اداری تخصص نهی کردند کدامین مدیر دفتر با پایگان یا ثبات یا منشی دادگاه بدوی است که آموزش مستمر دیده و دوره تخصصی خود را طی کرده باشد یا حداقل شرح وظایف خود را بشناسد امتحان کنید شرح وظایف را تفهیم و به صورت جزوه‌ای در اختیار هر یک از مشاغل فوق بگذارید فرض کنید مدیر دفتری بدون ضابطه تصدی این پست خطیر را به نماید نقض کار فوراً خود را ظاهر خواهد نمود آن

کل دادگستری استان تهران و سرپرست مجتمع قضائی شهید قدوسی مشغول به فعالیت است.

قضایوت؛ چگونه به این سمت انتخاب شدید آیا دلیلی خاصی وجود داشت؟
با توجه به تجربه کاری بنده در مسائل مدیریتی که سابق به عنوان رئیس دادگستری شهرری و سرپرست مجتمع قضایی صادقیه بودم در نتیجه در امر مدیریت، آن شایستگی را داشتم که به عنوان سرپرست این مجتمع منصوب شوم.

قضایوت؛ اختیارات و وظایف قانونی سرپرستان مجتمع‌ها چیست؟

بدلاً مقدماتی را عرض می‌کنم به موجب تبصره ماده ۱۱ قانون آئین دادرسی مدنی اولاً حوزه قضایی را تعریف می‌کند؛ حوزه قضایی عبارتست از قلمرو یک بخش یا شهرستان که دادگاه در آن واقع است تقسیم بندی حوزه قضایی به واحدهایی از قبیل مجتمع یا ناحیه، تغییری در صلاحیت عام دادگاه مستقر در آن نمی‌دهد.

بنابراین تهران یک حوزه قضایی است و حوزه قضایی محسوب می‌شود سرپرستان مجتمع‌های قضایی به عنوان معاون ریاست حوزه قضایی محسوب می‌شوند یعنی معاون ریاست کل، و اختیاراتی را که قانون برای معاون حوزه قضایی تجهیز کرده از آن اختیارات برخوردار است.

بنابراین به موجب ماده ۱۲ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳ رئیس حوزه قضایی در کلیه دادگاههای مستقر آن حوزه نظارت و ریاست اداری دارد.

و به موجب تبصره آن «امور حسنیه و کلیه اختیاراتی که در سایر قوانین به عهده دادستان عمومی بوده به جز اختیاراتی که به موجب این قانون (قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب) به رؤسای محاکم تفویض شده است به رئیس دادگستری شهرستان و استان محول می‌شود.

یعنی رئیس حوزه قضایی می‌تواند نقش مدعی العموم را ایفا نماید، یعنی می‌تواند مجرمین را تحت تعقیب قرار دهد در صورت نیاز ادعای نامه (کیفرخواست) برای متهم صادر نماید و سایر وظایفی که به عهده دادستان بود بعد از تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب به عهده رئیس حوزه قضایی محول شده است.

سرپرستان مجتمع‌های قضایی که معاون رئیس حوزه قضایی هستند آنها می‌توانند در قلمرو تشکیلات قضایی حق نظارت بر دادگاه و ریاست اداری در آن حوزه مدیریت خودشان دارا باشند به عنوان مثال طبق ماده ۱۳ قانون تشکیل دادگاههای

عمومی و انقلاب حق نظارت بر عملکرد ضابطین دادگستری تخت ریاست، محدوده قضایی خود را خواهد داشت و به موجب ماده ۱۴ آئین نامه اجرایی قانون مذکور به کلیه اختیارات و وظایف دادستان دادیار ناظر زندان که در قوانین و آئین نامه‌های مختلف معین شده به جز اختیاراتی که به موجب قانون به رؤسای محاکم تفویض شده است به رئیس حوزه قضایی و یا معاونین وی محول می‌گردد.

به استناد این ماده بنابراین سرپرستان مجتمع‌های قضایی که معاون حوزه قضایی محسوب می‌شوند می‌توانند به امور زندان و زندانی نظارت داشته باشند ضمناً می‌توانند در خواست عفو برای زندانی یا اعطای مرخصی و یا حمایت از خانواده زندانیان نمایند.

علاوه بر آن به استناد ماده ۱۰ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب و ماده ۱۵ آئین نامه اجرایی آن ایجاد و دایر نمودن واحدهای بخش قضایی و بخش اداری که احساس نیاز شود به عهده رئیس حوزه قضایی است.

از دیگر وظایف قانونی سرپرست مجتمع برابر ماده ۱۷ آئین نامه اجرایی قانون مذکور ارجاع شکوائیه و درخواست‌ها و دادخواست‌ها به شعب دادگاهها است که به تناسب موضوع حقوقی و کیفری به شعب حقوقی یا کیفری ارجاع نمایند. و مطابق مواد ۲۰ و ۲۱ قانون یاد شده نسبت به ایجاد واحد تحقیق اقدام کنند و همچنین قاضی تحقیق معینی را برای مدنی و یکا برای پرونده خاصی تعیین و به شعبه‌ی دادگاه معرفی نمایند تا زیر نظر آن شعبه انجام وظیفه کند.

از دیگر وظایف موافقت معافیت از هزینه تجدیدنظر خواهی در امور کیفری می‌باشد که چنانچه کسی توانایی پرداخت هزینه

دادرسی را نداشته باشد با معافیت موقت آن اقدام نماید.

و از دیگر اختیارات اظهارنظر به قرارهای صادره مبنی بر بازداشت موقت است یعنی قرار بازداشت صادره از دادگاه باید به تأیید رئیس حوزه قضایی محل یا معاون وی برسد.

قضایوت؛ آیا تمامی اقرار بازداشت‌های صادره از شعب این مجتمع به نظر شما می‌رسد؟

بله حتماً باید به نظر بنده برسد که پس از تأییدها، به نظر متهم می‌رسانند که برای متهم قابل تجدیدنظرخواهی است همچنین از اختیارات رئیس حوزه قضایی اظهارنظر به قرارهای دستور موقت که برای توقف عملیات اجرایی صادر شده است می‌باشد که این اختیارات از طرف رئیس حوزه قضایی به سرپرست مجتمع‌های قضایی تفویض شده است.

و در ارتباطات براحکام صادره از شعب، اختیار اعمال تبصره یک ماده ۳۲۶ قانون آئین دادرسی مدنی و ۲۳۵ قانون آئین دادرسی کیفری، اگر رئیس مجتمع بی به اشتباه قاضی صادر کنند حکم ببرد می‌تواند به وی تذکر دهد و تقاضای تجدیدنظرخواهی کند و پرونده را به محاکم تجدیدنظر ارسال نمایند.

همچنین سرپرست اختیار اعمال ماده ۱۴۰ و ۱۴۱ قانون آئین دادرسی کیفری در خصوص ضبط وثیقه یا وجه الکفاله، یعنی اگر به وثیقه گذار یا کفیلی اخطار کند که متهم را معرفی نماید و متأسفانه معرفی نکند سرپرست می‌تواند دستور ضبط وثیقه یا وجه الکفاله را به نفع دولت صادر کند در صورتی که به آنها ابلاغ واقعی شده باشد.

قضایوت؛ دارا بودن دانش حقوق در پیشرفت و پیشبرد امور تا چه اندازه مؤثر

سید نصر، برهانی سرپرست مجتمع قضایی شهید قدوسی

است؟

همانطور که مطلع هستید امروزه جرائم از روشهای سنتی معمول فراتر رفته و از پیچیدگی و تکنیک و فنون خاصی برخوردار شده است، پیشرفت و عرضه دستگاه مدرن متأسفانه وقوع جرائم و بزهکاری را نیز روزافزون نموده است. فلذا ضرورت دارد دستگاههای قضایی، انتظامی و امنیتی نیز به علوم و فنون روز مجهز شده و مجریان امر نیز آشنایی لازم و کافی را از فن آوری روز داشته باشند تا بتوانند نسبت به مقابله و مبارزه با این تمام پیردازنده البته خوشبختانه چند سالی است دستگاه قضایی از طریق مرکز آموزش و تحقیقات و با برگزاری کلاسهای دوره‌ای رایانه‌ای و دیگر تجهیزات گامی برای آگاهی پرسنل خود برداشته ولی به نظر می‌رسد نیاز است این قبیل آموزش‌ها استمرار پیدا کند و کادر لازم را در جهت مبارزه و مقابله با تهاجم جرایم رایانه‌ای و اینترنتی آموزش داده و آماده سازد.

لذا ارزش و تأثیر دانش و آگاهی‌های حقوقی و مهارت و تبحر اشخاص در نوع تصمیم آنها می‌تواند اثرپذیر و اثر گذار بوده و به استحکام احکام صادره کمک نماید و از تزلزل و نقص آن جلوگیری کند.

قضاوت: تأثیر تشویق و تنبیه در عملکرد کارکنان چگونه است؟

کلمه تشویق و تنبیه در مقابل یکدیگر هستند که عصر کلام آثار مربوط به خود را ایفا می‌کنند به طوری که تقدیر و تشکر کردن از اعمال و کردار مثبت و شایسته‌ی شخص نیک اندیش و خوش کردار و تذکر و تنبیه نیز برانزندی شخص کج اندیش و بدکردار است که این امر در هر مکتبی وجود دارد و بالاخص در مکتب الهی و دین مبین اسلام آنجا که خداوند متعال می‌فرماید: هر کسی ذره‌ای عمل خیری انجام دهد نتیجه‌ی آن را خواهد دید و هر کسی ذره‌ی عمل شری انجام دهد نتیجه‌ی آن را خواهد دید بنابراین با این نگرش می‌توان گفت که عمل به تشویق و تنبیه تشخیص وجه تمایز افراد است و تشویق کردن افراد ایجاد انگیزه و رغبت برای تداوم اعمال مثبت و تلاش مضاعف بر امور محوله است و از آن طرف تنبیه افراد خاطی و تذکر دادن به او موجب جلوگیری از خطا و لغزش و ایجاد سد و مانع در جهت ادامه اعمال و کردار منفی مخرب وی می‌شود و به نظر می‌رسد که عدالت و انصاف حکم می‌کند با اعمال این روش حداقل سره از ناسره تشخیص داده شود و از حقوق مسلم و قانونی شخص که همواره مثبت می‌اندیشد و در جهت پیشرفت و اعتلای امور تلاش می‌کند محافظت به عمل آید.

از باب تشویق تدبیری اندیشیده شده که در هر ماه دو شعبه از شعباتی که از لحاظ آمار مختومه بالاترین آمار مختومه کیفری و حقوقی را داشته باشند با اهدا هدیه در یکی از جلسات هفتگی تقدیر و تشکر به عمل آمده و مورد تشویق قرار بگیرند که این حرکت به نظر می‌رسد مؤثر در روحیه سایر همکاران نیز بوده است و گاهی تقدیر کتبی نیز صورت می‌پذیرد. و از طرفی چنانچه تخلف و خطایی از همکاران گزارش شود با بررسی موضوع و بت رعایت شئون و شخصیت همکار و حفظ حرمت تذکر لازم نیز در جهت اصلاح امور به وی داده می‌شود.

قضاوت: اقدامات رفاهی انجام شده برای همکاران چگونه بوده است؟

از ابتدای سال که در حد امکان نسبت به فراهم نمودن امکانات رفاهی برای همکاران فراهم شود و این امر گاهی با تهیه قلم ارزاق به نرخ متعارف و گاهی با اهدا جوایز هر چند اندک بوده است و صندوق قرض الحسنه از بودجه درآمد مجتمع تأسیس شده که مبلغ ناچیزی جهت رفع نیاز ضروری و فوری همکاران به صورت وام با اقساط ده ماهه و یا وام موقت کوتاه مدت پرداخت می‌شود و همانطور که ذکر شد هر ماه به دو شعبه یکی کیفری و دیگری جوایزی به تناسب بالاترین آمار مختومه جوایزی به پرسنل قضایی و اداری آن شعب اهدا می‌گردد و سرویس برای قضات محترم.

قضاوت: تعداد کارکنان قضایی و اداری مجتمع را بیان فرمائید؟

مجتمع قضایی شهید قدوسی دارای ۲۰ شعبه چارت سازمانی دارد که از این تعداد ۱۶ شعبه در حال حاضر فعال می‌باشد و در حال حاضر ۳۴ نفر کادر قضایی دارد که ۱۵ شعبه با تصدی رئیس شعبه و یک شعبه با دادرسی مستقل اداره می‌شود که از مجموع کادر قضایی ۱- سرپرست مجتمع قضایی یک نفر معاون ارجاع - یک نفر معاون اجرای احکام - ۱۵ نفر رئیس شعبه ۹ نفر دادرسی و ۷ نفر مشاور قضایی و قاضی تحقیق هستند.

■ **اسماعیل سعادت‌ی فر - واحد ارشاد و معاضدت قضایی**

قریب به ۲۲ سال سابقه خدمت در دادگستری دارد و دارای مدرک کارشناس حقوق قضایی است و علاوه بر مسؤولیت دفتر حوزه ریاست مجتمع قضایی شهید قدوسی واحد ارشاد و معاضدت قضایی مجتمع به عهده دارد.

همانگونه که مستحضر هستید قانون گذار در موارد مختلف به امور ارشاد و معاضدت قضایی مراجعین به دادگستری تمهیداتی اندیشیده و راه کارهای قانونی

آن را پیش بینی کرده است که من جمله در ماده ۱۰ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب ضمن بیان ملزومات حوزه قضایی یعنی تعداد شعبه دادگاه، قاضی تحقیق، دفتر دادگاه، واحد ابلاغ و اجرای احکام، واحد ارشاد و معاضدت قضایی را نیز پیش بینی نموده که این امر نشان گردید عالمانه قانون گذار برای حل مشکل مردم از طریق آگاهی دادن به افراد است که در حقیقت از بیراهه رفتن آنها جلوگیری شود.

در ماده ۱۵ آئین نامه اجرایی قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب در بخش قضایی تأسیس واحد ارشاد و معاضدت قضایی تجویز شده است و در ماده ۳۰ آئین نامه اجرایی قانون مارالذکر آمده است: «به منظور ارشاد قضایی و راهنمایی افراد نیازمند حوزه قضایی واحد ارشاد و معاضدت زیر نظر معاون قضایی آن حوزه با تعداد لازم مشاور، کارشناس و کارمند تشکیل می‌شود.» و ماده ۳۱ همین قانون مشاوران، کارشناسان و پرسنل واحد ارشاد و معاضدت قضایی را موظف نموده که امور مرجوعی از طرف رئیس حوزه قضایی و یا از طرف معاون وی را انجام داده و نسبت به راهنمایی و ارشاد افراد نیازمند و عندالزوم در خصوص تنظیم لوایح و عرایض مورد نیاز به آنان اقدام نمایند و همین طور در ماده ۳۲ آئین نامه اجرایی مذکور به متصدیان واحد ارشاد قضایی اجازه داده تا بتوانند زمینه جلب مساعدت سازمان‌های حمایتی از زندانیان و خانواده‌های آنان را فراهم آورند که در این خصوص همواره کوشا بوده و تلاش کرده این بار راهنمایی لازم نسبت به امکان ملاقات زندانی با خانواده‌اش و یا مذاکره زندانی یا شاکی پرونده عندالزوم راهنمایی و هدایت خانواده با سازمان‌های حمایتی از قبیل کمیته امداد حضرت امام خمینی (ره) و یا ستاد دپه و غیر اقدام شود.

بنابراین در اجرای مقررات فوق و به منظور ایجاد تمهیدات و تسهیلات لازم برای مراجعین به واحدهای قضایی و در راستای اهداف و سیاست‌های بلند و دوراندیش مقام محترم ریاست قوه قضائیه مبنی بر توسعه قضایی و با تأکید رئیس کل محترم دادگستری استان تهران طی دستور العملی که در تاریخ ۸۷/۲/۲۷ به واحدهای قضایی تابعه استان صادر فرمودند تا نسبت به تشکیل و راه اندازی واحدهای ارشاد قضایی اقدام نمایند (هر چند که قبل از تاریخ فوق نیز در کلیه مجتمع‌های قضایی کم و بیش واحدهای ارشاد قضایی فعالیت داشتند و مجتمع قضایی شهید قدوسی نیز بنا به تدبیر و درایت و مدیریت قابل تحسین جناب آقای برهانی رئیس محترم مجتمع قضایی از این

▲ آقای سعادت‌فر - رئیس دفتر ریاست مجتمع شهید قدوسی

امرفنی و تخصصی است و وکالت نامه‌های به اصطلاح محضری مربوط به امور اداری می‌باشند نه امور قضائی بنابراین توصیه می‌شود چاره‌ای اندیشیده شود تا دفاتر محترم اسناد رسمی از تنظیم و صدور وکالت نامه‌های با حق مراجع به محاکم و حق طرح دعوی خودداری فرمایند تا ضمن کاستن از این قبیل مراجعین به دادگستری مشکلی نیز برای مجریان و متصدیان امر قضا فراهم نیآورند.

موضوع دیگر که ضروری است عرض شود در خصوص ابلاغ اوراق قضائی است که گاهی افراد و مراجعه کنندگان گله‌مند نحوه ابلاغ اوراق قضائی و عدم وصول به موقع اوراق ابلاغ شده به مراجع مربوطه هستند هر چند که این مشکل و کاستی تا حدود زیادی بعد از تشکیل اداره ابلاغ دادگستری مرتفع شده است ولی کافی و مطلوب نیست زیرا جهت عدم دسترسی اصحاب دعوی و محاکم به مأمور ابلاغ مربوطه و نامشخص بودن دلیل عدم برگشت به موقع بعضی از اوراق ابلاغ شده لاجرم محاکم وقت دادرسی را تجدید فلذا اطلاع دادرسی فراهم می‌آید بنابراین پیشنهاد می‌شود به تعداد مورد نیاز مأمور ابلاغ در مجتمع‌های قضائی مستقر و مأمور شود تا نسبت به انجام امور مربوطه تحت نظارت مسئولین محترم مجتمع‌ها و محاکم انجام وظیفه نمایند تا به سهولت امور ابلاغ انجام بگیرد و در صورت لزوم نیز آنان در دسترس باشند.

■ حمیدرضا محمدباقری

معاون مجتمع قضائی شهید قدوسی
 دارای لیسانس علوم قضائی از دانشکده علوم قضائی و فوق لیسانس حقوق خصوصی از دانشگاه آزاد مرکزی تهران از سال ۱۳۶۸ شروع به کار قضائی نموده است و در کادر قضائی دادگستری شهرضا اصفهان - دادگستری اراک - دادگستری کرج - مجتمع قضائی رسالت فعالیت نموده است و در حال حاضر به عنوان معاون قضائی مجتمع قضائی شهید قدوسی می‌باشد.

قضاوت: روزانه چند پرونده در این مجتمع مطرح می‌گردد، دارای چه موضوعاتی است؟

این مجتمع با توجه به اینکه بافت فرهنگی شهر که در محدوده شرکت‌ها قرار گرفته است روزانه ۱۲۰ الی ۱۳۰ پرونده مطرح می‌گردد اعم از دادخواست یا شکوایت، روزانه ۶ الی ۷ فقره پرونده به هر شعبه ارجاع می‌شود موضوع پرونده‌ها

تقاضاهاست که سبب اتلاف وقت برای محاکم و سایر واحدهای دستگاه قضائی را فراهم می‌آورد من جمله از آن امور غیر قضائی، مانند مفقودی شناسنامه، گواهینامه، پاسپورت و یا سایر اسناد شخصی اشخاص است که بعضاً ضمن بررسی مشخص شده که در حین شست و شوی لباس و غیره مثلاً گواهینامه یا کارت شناسایی وی مخدوش و یا از بین رفته است که صاحبان آنان با ارائه و تقدیم یک برگ عریضه و اعلام مفقودی اسناد فوق به دادگستری و با ارجاع امر به شعبه، دادگاه مربوطه یک برگ گواهی اعلام مفقودی صادر و به تقاضای تسلی می‌نمایند این نوع تقاضاها موجب افزایش وارده‌های محاکم می‌شود.

و حتی اجرای احکام و آراء هیات‌های حل اختلاف دستگاههای اجرایی نیز از این امر مستثنی نیست و به نوبه خود موجب اتلاف وقت محاکم می‌شود که به نظر می‌رسد امور غیر قضائی می‌باشد که دستگاه قضائی باین نوع چالش‌ها مواجه است. حال به نظر می‌رسد بایستی تدبیری اتخاذ شود که اوقات محاکم قضائی برای این قبیل موضوعات صرف نشود و خود دستگاه‌های ذربیط به این قبیل امور رسیدگی و اتخاذ تصمیم نمایند. نوع دیگر از مراجعه کنندگان به دادگستری که واحد ارشاد قضائی نیز با آن مواجه است افرادی هستند که از دفاتر اسناد رسمی وکالت نامه اخذ می‌کنند و در آن وکالت نامه حق مراجعه به محاکم قضائی و حتی بعضاً حق طرح دعوی در محاکم نیز داده شده است می‌باشند که با دست داشتن آن و با توقع و انتظار انجام کار به دادگستری مراجعه می‌نمایند در صورتی که استحضار دارید، وکالت در دادگستری مطابق مقررات حاکم بر اخلال پروانه وکالت دارای شرایط و ضوابطی می‌باشد که یک

قاعده مستثنی نبوده ولی به هر حال بنا به تأکیدات مجدانه مسئولین محترم و معزز دستگاه قضائی واحد ارشاد قضائی مجتمع قضائی شهید قدوسی نیز با تلاش و فعالیت مضاعف در محل دفتر حوزه سرپرست مجتمع تحت نظارت مستقیم ایشان دایر و در خدمت مراجعین محترم نیازمند و مددجو قرار گرفت که برای این امور به طور متوسط روزانه بین ۷۰-۸۰ نفر مراجعه کننده دارد که نسبت به راهنمایی آنان در حدود وسیع و توان و مقدرات بدون اینکه کوچکترین دشالت بر امور قضائی آنان در محاکم باشد اقدام می‌شود.

خوشبختانه می‌توان مدعی شد افزایشی که قبل از طرح شکایت و اقامه دعوی جهت راهنمایی به این واحد مراجعه می‌کنند بعضاً با توضیحات و گفت و گوهای اولیه قانع شده و از طرف شکایت و اقامه دعوی صرف نظر می‌کنند که این امر خود کمکی برای کاستن از آمار وارده پرونده‌ها در محاکم است و از تشکیل پرونده‌های بی مورد جلوگیری می‌نماید و مواردی هم که ضرورتاً نیاز به تشکیل پرونده است سعی می‌شود در مسیر قرار بگیرد و از داخل خواست که عملاً موضوع متفاوت می‌باشد جلوگیری شود به طوری که امور حقوقی از طریق کفتری پیگیری نشود و همچنین با کمک

و مرادری نیز پیش آمده که طرفین پرونده به اتفاق به واحد ارشاد قضائی مراجعه نموده‌اند که شاید حداقل نیم ساعت با طرفین صحبت شده و موضوع مطروحه و دعوای آنها قنابین به صلح و سازش و اصلاح ذات البین انجامیده و پرونده مختومه شده است. نکته‌ای که لازم می‌بینم در اینجا عرض کنم ارجاع بعضی امور غیر مرتبط به دادگستری و مراجعین این نوع

وی می باشد از قبیل امور مالی - معرفی کارآموزان به شعب اوراق مرخصی تقریباً می توان گفت کل کارهایی که سرپرست مجتمع انجام می دهد معاون ارجاع همان امور را انجام می دهد و مسؤلیت دارد به عبارت دیگر بازوی راست سرپرست مجتمع محسوب می شود.

با توجه به اینکه سرپرست مجتمع معاون رئیس کل دادگستری استان محسوب می شوند آیا از نظر قانونی صحیح است که امور مجتمع به معاون محول گردد؟

از قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب این طور استنباط می گردد در واقع کار ارجاع و اموری که معاونین مجتمع ها انجام می دهند به عهده خود سرپرستان مجتمع بوده و برای آنها این انجام امور برنامه ریزی انجام وظیفه نمایند به همین جهت در برخی از مجتمع ها خود سرپرستان محترم کار ارجاعی را انجام می دهند منتهی بلحاظ کثرت کار و پاسخگویی به ارباب رجوع در تشکیلات جدید دو معاون - یک معاون ارجاع و یک معاون اجرا در نظر گرفتند و این امورات را انجام می دهند به نظر می رسد چارت حقوق خاصی را هم ندارد و نظر قضایی جایگاه قانونی ندارد که در این زمینه باید فکری شود به علت اینکه حقوق آنها معادل دادرس است و اکثراً رئیس دادگاه یا دارای سابقه با سنوات بالا می باشند که به عنوان معاون، گروه شغلی آنها کم شده است.

دادگاه ارجاع می شود بنابراین می توان با استفاده از قضات جوان و جدید و تجربه کمتر حدود ۷۰ یا ۸۰ درصد پرونده ها را مختومه بکنیم و طبعاً با توجه به اینکه کار دادگاهها کمتر می شود رسیدگی به پرونده کیفی تر صورت می گیرد.

قضات: خصوص شورای حل اختلاف نظر شما چیست؟

کار بسیار خوبی است و در حال حاضر در چند شهر فعال شده اند که خیرهای آن را مطالعه می کنم، از ورود مردم و پرونده ها و مراجعه آنها به دادگستری جلوگیری می نماید. وقتی کار با سازشی حل و اختلاف انجام گیرد آثار بعد را بر روی مردم ایجاد نمی کند که مثلاً تو شکایت کردی از من و یا نهمت و افترا زدی و... یا همان مسائل حقوقی کلاً آثار بعد دارد وقتی دو نفر به دادگستری مراجعه می کنند بعد حالت نخاصم و دشمنی بین آنها حاکم می شود بدین جهت شورای حل اختلاف ضمن اینکه کار انجام می دهد و فصل خصومت می کند به خاطر اینکه با توافق و سازش و شوری بوده دیگر آثار سوئی ندارد که علیه هم پرونده هایی بعدی را تشکیل بدهند یا انتقام جویی باشد وجود ندارد.

قضات: جایگاه معاونت ارجاع در مجتمع های قضایی چیست؟

- کار معاون ارجاع فقط ارجاع دادخواست و شکوائیه به شعبات نیست بلکه به عنوان جانشین معاون اول سرپرست مجتمع هم محسوب می شوند یعنی در زمان عدم حضور سرپرست مجتمع امورات به عهده

انحصار وراثت - مطالبه اجاره بها، فسخ اجاره، تخلیه، چک، خلع ید، کلاهبرداری، تصادف.

قضات: تشکیلات قضایی با چه کمبودهایی روبروست؟

کار خوبی که اداره آموزش دادگستری استان تهران شروع نموده است خصوص آموزش ضمن خدمت پرسنل قضایی و اداری، به لحاظ اینکه در حال حاضر کیفیت کار قضایی از از بعد علمی و کیفی پایین آمده است.

بنابراین آموزش علمی و باز آموزی به قضات و گسترش این مهم، در اختیار گذاشتن لوازم کمک آموزشی از قبیل نوار، فیلم، سی دی های علمی و آموزش زبان و کامپیوتر ضروری است. در نحوه رسیدگی باید با توجه به دادرس بودن یا تصدی شعبه سابقه کار قضایی درجه بندی شوند تا به قضات تازه کار در بدو ورود یک پرونده قتل ارجاع شود.

باید دادرس درجه یک، دو و سه داشته باشیم حتی دادگاهها هم اگر درجه بندی شوند یعنی بعد از تقسیم رسیدگی محاکم به حقوقی و کیفری - درجه بندی هم باشند در نتیجه روی کار خیلی اثر می گذارد و طبقه بندی عین قدیم به صورت چشمه و جنایت و خلاف نباشد به ترتیب جرایم ساده تر و مهمتر و اهم آنها را تقسیم بندی نمایم.

تعداد قضات و تعداد شعب هست که ما آنجا کمبود داریم. با افزایش تعداد قضات و آموزش کامل آنها و افزایش تعداد شعب و وضعیت ساختمانهایی که دارای کمبود مکانی برای دایر نمودن شعب دارند.

آگاهی مردم از نظر دانش حقوقی خیلی ضعیف هستند و به وکیل هم مراجعه نمی کنند یا توانایی آنها ندارند بدین لحاظ دادخواستها و شکوائیه ها ناقص هستند با توجه به اینکه ارباب رجوع ها را راهنمایی هم می کنیم باز هم دادخواستها غلط تنظیم می شد.

که اگر در زمینه این مسائل کار شود بسیاری از مشکلات حل می گردد و در کیفیت کار بسیار مؤثر است.

قضات: به نظر شما احیاً دادرسها چه تحولی در سیستم قضایی ایجاد می کنند؟

با توجه به اینکه بنده مدت ۶ سال سابقه دادرسی در دادسرا فعالیت می کردم. امورات تخصصی تر می شوند و به جرأت می گویم که ۸۰ درصد پرونده ها پاسگاهها در همان مرحله دادرسها با صدور قرار منع پیگرد - موقوفی تعقیب - عدم صلاحیت - اناطه و... مختومه می شود طرفین یا سازش می کنند و یا دلیلی وجود ندارد و ۲۰ درصد با قرار مجرمیت و صدور کیفرخواست به

▲ حمیدرضا محمدباقری معاون مجتمع قضایی شهید قدوسی